

Smalle waterpest (*Elodea nuttallii*)

Foto: Edu Boer

Bron: NVWA

[Smalle waterpest](#) is een ondergedoken waterplant met stengels die 4 meter lang kunnen worden. De smalle, lijnvormige bladeren (maximaal 2 mm breed) met spitse punt staan met 3 of 4 stuks in een krans. De plant bloeit in de periode mei tot en met augustus met kleine witte bloemen.

Smalle waterpest lijkt op andere waterpesten, zoals egeria, hydrilla, brede waterpest en verspreidbladige waterpest. Een tabel met de verschillen tussen de diverse soorten waterpest vindt u [hier](#).

Aanwezigheid en effect in Europa

Stand van zaken in 2017: smalle waterpest is gevestigd in België, Bulgarije, Denemarken, Duitsland, Estland, Frankrijk, Hongarije, Ierland, Italië, Kroatië, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Tsjechië, Verenigd Koninkrijk, Zweden en Zwitserland.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem

Smalle waterpest is een zeer snelle groeier die sloten, kleine kanalen of vijvers geheel kan opvullen. De plant kan zeer dominant worden waardoor de oorspronkelijke waterplanten worden verdrongen. Dit heeft ook invloed op populaties van ongewervelde dieren en vissen. Afsterven van de plantenmassa kan leiden tot zuurstoftekort en tot meer voedingsstoffen in het water. Dit kan weer algenbloei tot gevolg hebben. Smalle waterpest heeft ook een negatief effect op de waterkwaliteit doordat het zware metalen uit de bodem kan opnemen die zo weer in het water terechtkomen.

Smalle waterpest kan zich vestigen in gebieden met een hoge ecologische waarde, zoals Natura 2000-gebieden.

Effect op ecosysteemdiensten^[2]

Smalle waterpest kan een zeer dichte vegetatie vormen die de doorstroming van water ernstig belemmert. Hierbij kan overlast ontstaan doordat smalle doorgangen zoals duikers verstopt raken. Bij dichte vegetatie ondervinden pleziervaart, zwemmers en sportvisserij hinder. Voor de scheepvaart, die doorgaans niet van dergelijke kleine wateren gebruikmaakt, levert het geen problemen op.

Na schoning van een watergang kan smalle waterpest deze zeer snel weer vullen.

Deze effecten waren aanleiding voor plaatsing van deze soort op de Unielijst van [EU-verordening 1143/2014](#).

Bron: [Europese risicobeoordeling](#)

Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken in 2017: smalle waterpest komt wijdverspreid voor in Nederland.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem

Zie onder 'Europa'. Een mogelijk positief effect is dat deze plant ook groeit ook in wateren waar voorheen geen waterplanten aanwezig waren.

Effect op ecosysteemdiensten^[2]

Zie onder 'Europa'.

Wet- en regelgeving

[EU-verordening 1143/2014](#)

Smalle waterpest staat sinds augustus 2017 op de Unielijst met *invasieve exoten van EU-belang*. Een soort die op de EU-lijst staat, mag o.a. niet meer worden verhandeld en gehouden. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheren dat verspreiding en schade zo veel mogelijk wordt voorkomen. Het houden van deze soorten in botanische collecties is alleen mogelijk voor (wetenschappelijk) onderzoek of ex-situ bewaring. Hiervoor moet een vergunning worden aangevraagd bij [RVO.nl](#).

Wat te doen?

Smalle waterpest werd verkocht als zuurstofplant voor aquaria en vijvers. Deponeer overtollige planten van deze en andere soorten waterplanten altijd in de gft-container of op de composthoop in uw eigen tuin. Gooi waterplanten nooit in openbaar water, omdat de plant zich zal gaan verspreiden en schade veroorzaken.

Bij bestrijding moeten de planten zo volledig mogelijk verwijderd worden waarbij fragmentatie moet worden voorkomen. De zomer is hiervoor de beste periode omdat hergroei dan beperkt blijft.

De NVWA ontwikkelt samen met provincies (en andere overheden), met water- en terreinbeheerders en andere experts eliminatie- en beheerplannen voor soorten op de Unielijst. Het gaat hierbij om plannen van aanpak voor de bestrijding van populaties die in de natuur aanwezig zijn (of waarbij vestiging in de toekomst kan plaatsvinden). Deze plannen worden gefaseerd gemaakt, te beginnen met de soorten die voor Nederland het meest relevant zijn. Zodra het (definitieve) plan klaar is, zal het hier beschikbaar worden gesteld voor download.

Meer info over smalle waterpest

Oorsprongsgebied

Smalle waterpest komt oorspronkelijk uit de Verenigde Staten.

Habitat

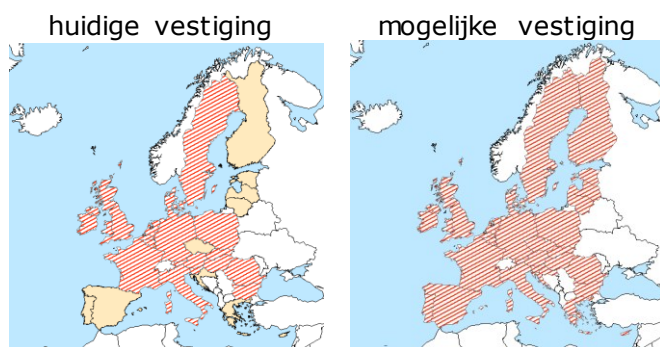
Smalle waterpest komt in alle soorten wateren voor, behalve in voedselarm, carbonaatarm of zeer brak water. De plant is vooral dominant in ondiep water dat voedselrijk is, veel carbonaat bevat en waarvan de zuurgraad neutraal tot basisch is. In grote, diepe wateren wordt deze plant alleen gevonden aan randen waar minder waterbeweging is.

Introductieroute Europa

Smalle waterpest werd in Europa, tot de plaatsing op de Unielijst, verkocht als waterplant voor aquaria en vijvers. Doordat mensen planten in openbaar water uitzetten, is de plant in de natuur gekomen. Mogelijk vindt er ook natuurlijke verspreiding vanuit vijvers plaats via watervogels.

Aanwezigheid in de EU

Stand van zaken in 2017: smalle waterpest heeft zich gevestigd in België, Bulgarije, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Hongarije, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Oostenrijk, Polen, Roemenië, Slowakije, Slovenië, Verenigd Koninkrijk en Zweden. De verwachting is dat de plant zich kan vestigen in alle EU-landen.

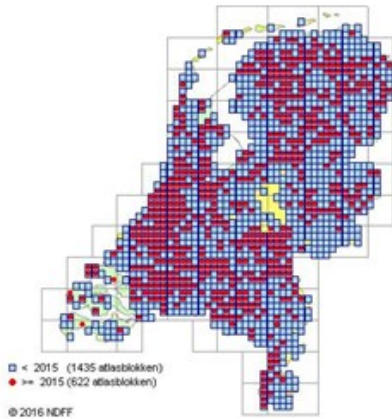
Introductieroute Nederland

Smalle waterpest werd tot de plaatsing op de Unielijst verkocht als snelgroeiende zuurstofplant voor aquaria en vijvers.

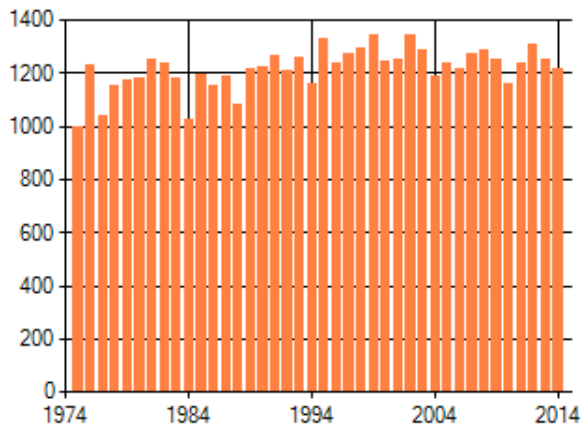
Aanwezigheid in Nederland

In 2017: smalle waterpest komt wijdverspreid voor in Nederland. In Zeeland, op de Veluwe en op een aantal Waddeneilanden komt de plant minder vaak voor.

Eerste waarneming in de Nederlandse natuur: 1941.

Verspreiding van smalle waterpest in Nederland. Bron: verspreidingsatlas.nl

Het geschatte aantal atlasblokken (5x5 km) waarin smalle waterpest voorkomt per jaar. Bron: verspreidingsatlas.nl

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

De kans op nieuwe introducties van smalle waterpest in de natuur is verminderd sinds de plaatsing op de EU-lijst in 2017.

Smalle waterpest heeft zich al gevestigd in Nederland. Natuurlijke verspreiding over grotere afstanden vindt plaats door stengelfragmenten die met water meedrijven. Ook vindt verdere verspreiding door mensen plaats, bijvoorbeeld via niet goed schoongemaakte onderhoudsmachines, boten en hengeluitrusting. Verspreiding door zaad vindt niet plaats omdat er in Nederland alleen vrouwelijke planten voorkomen.

Risicobeoordeling

[Europese risicobeoordeling](#)

Expertpanelbeoordeling 152 invasieve Exoten, 2015. NVWA. [Bijlage 6: planten zoetwater](#)

Bronnen

[Q-bank invasive plants](#)

[Veldgids Invasieve waterplanten in Nederland, 2016. NVWA.](#)

Leewis, R., Duistermaat, H., Gittenberger, A., Have, T. van der, Soes, D.M., Valkenburg, J. van. **Veldgids Exoten**. 1-192. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Verspreidingsatlas.nl

[NOBANIS](#)

Laatste update: 6-7-2017